بای مالبست در آیه‌ی «عَيْنا يَشرَبُ بِها يُفَجِّرُونَها تَفجيرا»، در کلام مرحوم آشیخ غلامرضا فقیه یزدی

خداوند همه‌ی علماء و اساتید را رحمت کند! مرحوم حاج آقای علاقه‌بند عالم بزرگی بودند. کلمات بزرگی هم از علمای بزرگ داشتند. هم خودشان بزرگ بودند و هم کلماتی از علمای بزرگ داشتند. رحمت اللّه علیه!. می‌فرمودند: مرحوم حاج شیخ غلامرضا فقیه خراسانی یزدی - که ایشان هم عالم بزرگ و صاحب کرامات بودند - می‌فرمودند بای در این آیه‌ی شریفه، بای مالبست است. بای مالبست که گفتم یادم آمد. در سوره‌ی مبارکه‌ی انسان، که سوره‌ی اهل‌البیت علیهم‌السلام است، چنین آمده است: «إنّ الأبرارَ يَشرَبُونَ من كأسٍ كانَ مزاجُها كافُورا، عَيْنا يَشرَبُ بِها عِ

يُفَجِّرُونَها تَفجيرا»[1]؛ از چشمه می‌نوشند، نه اینکه به چشمه بنوشند. می‌گفتند: حاج شیخ می‌فرمودند: این «باء»، بای مالبسه است. «عَيْنا يَشرَبُ بِها»؛ اینها از وجود مبارکشان جدا نیست. بلکه هنوز تابع وجودشان است. شاهد تبعیت چیست؟ «یفجّرونها» است. «عَيْنا يَشرَبُ بِ يُفَجِّرُونَها تَفجيرا»؛ خودشان این نهر را تفجیر می‌کنند. خیلی عالی است! در هیچ کجا از آبای شریفه یادم نیست، فقط در سوره‌ی دهر که سوره‌ی اهل البیت علیهم‌السلام است، دو اشاره هست که در هیچ کجا غیر از این سوره برای بهشتیان نیامده است. البته تا آنجایی که من یادم هست. یکی همین «یفجّرونها» است. اینها – که این سوره برای آنها است - مفجّر انهار هستند. مفجّر عین

هستند. دنبالهٔ اش هم این است: «قَوارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوها تَقْدِيرا»[2]. مقدّر قواریر خودشان هستند. «قدّروها» و «یفجّرونها». اگر شما در آیات دیگر نظیر این را دید که این مقام را به بهشتیان نسبت بدهد، بفرمایید. الآن یادم نیست. خُب، معلوم است آنها مبادی عالیه جنات هستند. وقتی مبادی عالی جنات هستند، در طول تمام بهشتها هستند و مفجّر می‌شوند. همه‌ی بهشتیان باید از تفجیر آنها در عین سلسبیل و امثال آن بهره‌مند شوند. خدا رحمت کند این علما را! حاج شیخ با یک کلمه فرمودند: بای مالبست است! چقدر حرف در آن بوده است! رحمت اللّه علیه!

شاگرد: معنای بای مالبست چه می‌شود؟

استاد: این شُرب، شرب از چیزی نیست، شربی است که همراه با او است؛ خودش است. مالبست، همراهی است. اینطور که من می‌فهمم. حاج شیخ که ما شاء اللّه! [در فهم خیلی عالی بوده‌اند]. حاج آقای علاقه‌بند می‌فرمودند: حاج شیخ در مسجد ریگ یزد برای عوام نماز می‌خواندند، بعد از نماز هم برای عوام منبر می‌رفتند. خود حاج آقا می‌رفتند. علمای یزد پای منبر ایشان می‌رفتند. بعد فرمودند: حاج شیخ برای مردم صحبت می‌کردند و همه‌ی مردم هم می‌فهمیدند که حاج شیخ چه

می‌فرمایند. کسی هم که منظومه و اسفار خوانده بود، می‌فهمید حاج شیخ کجای اسفار را می‌گویند. این خیلی است! اهل فن بفهمند گوینده دارد فلان مطلب را باز می‌کند و مخاطبش هم قشنگ بفهمد. این دلالت دارد بر کمال حکمی حاج شیخ غلامرضا.

علمیت بالای شیخ غلامرضا یزدی در حکمت

در یک مجلسی بود که یکی از شاگردانشان بودند. خودم از آن شاگرد شنیدم. گفت: مجلسی بود نشسته بودیم و حاج شیخ هم بودند. یکی-دو نفر دیگر هم بودند. مرجع قبلی وفات کرده بود، صحبت بود در اینکه در فقه اعلم کیست. صحبت شد و گفتند مرحوم آسید ابوالحسن اصفهانی اعلم هستند که باید از ایشان تقلید کنیم. آن شاگرد می‌گفت بعد از اینکه کار تمام شد، حاج شیخ فرمودند اما در حکمت اعلم من هستم. این اعلم من هستم یعنی اعلم جمیع، نه اعلم از آسید ابوالحسن. این خیلی است. مرحوم حاج شیخ جزافگو نبودند.

اگر دیده باشید، مرحوم آقا نجفی قوچانی در کتاب سیاحت شرق، وقتی رفیق یزدی می‌گویند منظورشان همین آشیخ غلامرضا است. خیلی با هم رفیق بوده‌اند. بعد می‌گویند: من ایشان را به درس آقای اصطهباناتی بردم. بنده خودم دیدم آن درس چیزی نیست اما او را نکرد. خُب، درس حکمت بوده است. آقای اصطهباناتی هم بزرگ بوده‌اند. ارادت حاج شیخ به آقای اصطهباناتی تا جایی رفته که ایشان وقتی در آن جریانات شیراز شهید شده بودند، حاج شیخ از یزد پیاده به زیارت قبر استادشان در شیراز می‌روند. این در یزد معروف است. یعنی اینقدر به علو ایشان عقیده داشتند، ولی آقا نجفی اینطور نبودند. برخی از عبارات را دارند که بنده نقل نمی‌کنم. خودتان در سیاحت شرق ببینید. درس آقای اصطهباناتی را ترسیم می‌کند. می‌گویند این رفیق یزدی من او را رها نکرد.

علی أیّ حال، فضایی بوده است. آنها برای خودشان فهمی داشتند. در آخر کار هم اینطور گفته بودند. جزافگو نبودند که در حکمت اعلم از من نیست. نمی‌گویم درست است. منظورم این نیست. منظورم این است که این حرف از سر هوا نبوده است و نه از سر جزافگویی. تشخیصشان این بوده است که خودشان اینطور بودند و این شاگردان همه‌ی که داشتند.

---

[1]. الانسان، آیات ۴ و ۵.

[2]. همان، آیه‌ی ۱۶.

بازبینی #2
ایجاد شده 28 ژانویه 2024 15:04:19 توسط ... .
به روزرسانی شده 1 فوریه 2024 14:23:07 توسط ... .